

VALTIOSÄÄNTÖOIKEUS, PAKOLLISTEN AINEOPINTOJEN TENTTI 16.11.2012

Tenttiohjeet:

- Tentti on lakikirjatentti.
- Kirjoita jokainen vastaus omalle paperilleen.
- Kirjoita oma nimesi ja opiskelijanumerosi kuhunkin vastauspaperiin.
- Laita vastauspapereihin marginaalit.
- Vastaustila on määritelty kunkin kysymyksen kohdalla erikseen. Vastaustilaan pitää mahduttaa vastaukset myös kysymyksen kaikkiin alakohtiin. VASTAUSTILAN YLITTÄVÄÄ OSAA EI LUETA!
- Mikäli jätät vastaamatta johonkin kysymykseen, jätä kuitenkin kysymyksen numerolla sekä nimelläsi ja opiskelijanumerollasi varustettu paperi ko. vastauksen tilalle.
- Mikäli luovutat, jätä tätä koskeva paperi, joka on varustettu nimelläsi, opiskelijanumerollasi ja luovunmerkinnällä.
- Kirjoita vastauksesi selkeällä käsialalla ja esitä asiat loogisessa järjestyksessä hyvin perustellen.
- Kysymyksen 1. pisteet voi korvata *korvaavilta luentosarjoilta saaduilla pisteillä*. Merkitse saamasi korvaavat pisteet kysymyksen 1. vastauspaperille.
- Mikäli olet saanut *hyvityspisteitä* (esimerkiksi ennen lukuvuotta 2008–2009 valtiosääntöoikeuden luennoilta saadut pisteet), kirjoita ne näkyviin 1. kysymykseen antamasi vastauksen perään.
- Tulokset 14.12.2012 oppiaineen ilmoitustaululla.
- Tenttiä koskevissa epäselvyyksissä yms., ota yhteys: Anu Mutanen, anu.k.mutanen@helsinki.fi, puh: 050 589 0721.

Tenttikysymykset:

1. Mitä oikeusvaikutuksia perusoikeuksille on hahmotettavissa, jos perusoikeussuojan tarkoituksena on taata yksilölle mahdollisimman laaja tosiasiallinen vapauspiiri?
(Vastaustilaa on enintään kaksi sivua, ts. puoli konseptiarkkia. Max. 10 p.)

2. Toimittaja T kääntyy lehtijuttuaan varten puoleesi seuraavissa uskonnonvapautta ja syrjinnän kieltoa koskevissa kysymyksissä:

- a) Mitä tarkoittaa uskonnon ja omantunnonvapauden *forum externum*?
- b) Millä edellytyksillä ajatuksenvapautta voidaan rajoittaa?
- c) Mitä tarkoittaa kulttivapaus?
- d) Suojaavatko uskonnon ja omantunnon vapautta koskevat perus- ja ihmisoikeudet ateismia ja jos suojaavat, eroaako ateismin suojan taso esim. kristinuskon tai islamin suojasta?
- e) Voidaanko tyttöjen ns. ympärileikkaus oikeuttaa uskonnonvapaudella tai yleisemmin uskonnollisilla syillä Suomessa?
- f) Mitä tarkoittaa ns. indoktrinaation kielto ja estääkö se esimerkiksi opettamasta ihmisille uskontoa heidän vakuuttamiseksi tämän uskonnon hyvydestä?
- g) Mitä tarkoittaa välillinen syrjintä?
- h) Salliiko perustuslain syrjintä- ja yhdenvertaisuussäätely suosinnan ja positiivisen erityiskohtelun ja jos sallii, millä edellytyksillä?
- i) Millä edellytyksillä syntyy ns. käännetty todistustaakka ja mikä on sen soveltamisala oikeudenkäynneissä?
- j) Onko perustuslain 6 §:n yhdenvertaisuus- ja syrjintäkieltosäätelyllä horisontaalivaikutusta ja jos on, miten se voi pääpiirteissään ilmetä?

Vastaa kysymyksiin ytimekkäästi mutta vastauksesi perustellen **esitysjärjestyksessä a–j**. Aloita jokainen vastaus uuteen alakohtaan uudelta riviltä ja muista merkitä vastauksesi alkuun alakohdan kirjain (esim. ”a) *Forum externum* tarkoittaa ...”).

(Vastaustilaa on enintään neljä sivua, ts. yksi konseptiarkki. Max. 20 p.)

3. Ovatko alla esitetyt väittämät (a–e) oikein vai väärin? Millä perusteilla?

Alleiviivaa paikkansa pitävä vastausvaihtoehto (esim. oikein/väärin), ja vain se, sekä anna perustelut valinnallesi kunkin väittämän alle erilliselle vastausalueelle.

Kussakin alakohdassa saa yhden pisteen valitsemalla paikkansa pitävän vastausvaihtoehdon. Lisäksi perusteluista voi saada yhden pisteen per alakohta. Mikäli perustelut on jätetty kokonaan antamatta, ei pelkästä oikein/väärin-valinnasta saa pistettä. Mikäli puolestaan oikein/väärin-vastausvaihtoehto on valittu väärin tai valintaa ei ole tehty, ei myöskään perusteluista voi saada pisteitä. Miinuspisteitä tehtävässä ei jaeta. (Max. 2 p./alakohta, yht. max. 10 p.)

Nimi: _____ **Opiskelijanro:** _____

a) Suomen perustuslain (731/1999, PeL) 1 §:ssä säännellyn täysivaltaisuuden kannalta merkittävä toimivallan siirto Euroopan unionille on hyväksyttävä eduskunnassa poikkeuslakina.

Vastaus: oikein/väärin

b) Tasavallan presidentti voi päättää osallistumisesta Eurooppa-neuvoston kokoukseen, jos asia kuuluu PeL 93.1 §:n mukaisesti presidentin toimivallan alaan.

Vastaus: oikein/väärin

c) Jos tasavallan presidentti on PeL 93.1 §:n alaan kuuluvan asian ratkaisemisessa erimielinen valtioneuvoston kanssa, asia on mahdollista ratkaista hakemalla siitä eduskunnan kanta.

Vastaus: oikein/väärin

d) Mikäli tuomioistuin on aiemmassa oikeuskäytännössään katsonut jonkin lain säännöksen olevan Suomen perustuslain vastainen, se voi tällä perusteella jättää käsillä olevassa uudessa tapauksessa ko. lain säännöksen soveltamatta huolimatta siitä, vaativatko asianosaiset tätä.

Vastaus: oikein/väärin

e) Perustuslakivaliokunnalla ei ole muodollis-oikeudellisia keinoja vaikuttaa itse siihen, mistä asioista se esittää PeL 74 §:n mukaisen kantansa.

Vastaus: oikein/väärin

Tentamensinstruktioner:

- Tentan är en lagbokstent.
- Skriv varje svar på skilt papper.
- Skriv ditt namn och ditt studienummer på varje svarpapper.
- Dra marginal på svarpappren.
- Svarsutrymmet är definierat skiljt för varje fråga. Svarsutrymmet bör också innehålla svar på frågans alla underpunkter. DEN TEXT SOM ÖVERSKRIDER SVARSUTRYMMET LÄSES EJ!
- Om Du lämnar någon fråga obesvarad bör Du i stället för svaret lämna in ett papper med numret på frågan samt namn och studienummer.
- Om Du avstår lämna in ett papper med namn, studienummer och uppgift om att Du avstår.
- Skriv svaret med tydlig handstil, motivera svaret väl och framför det i logisk ordningsföljd.
- Poängen för fråga 1. kan ersättas med *poäng från ersättande föreläsningsserier*. Anteckna de ersättande poängen på svarpappret för fråga 1.
- Ifall Du har erhållit *bonuspoäng* (till exempel från statsförfattningsrättsliga föreläsningar före läsåret 2008–2009), skriv dessa efter ditt svar på fråga 1.
- Resultaten 14.12.2012 på läroämnets anslagstavla
- Vid oklarheter el.dyl. beträffande tenten kontakta: Anu Mutanen, anu.k.mutanen@helsinki.fi, tel: 050 589 0721.

Tentamensfrågor:

1. Vilka rättsverkningar kan de grundläggande rättigheterna uppfattas ha om skyddet för de grundläggande rättigheterna har som uppgift att garantera individen en möjligast omfattande faktisk frihetssfär? (Svarsutrymmet är begränsat till högst två sidor, dvs. ett halvt konceptark. Max. 10 p.)

2. Reporter T vänder sig till dig för sin tidningsartikel gällande frågor om religionsfrihet och förbud mot diskriminering:

- a) Vad betyder *forum externum* i religions- och samvetsfrihet?
- b) Under vilka förutsättningar kan man begränsa tankefriheten?
- c) Vad innebär kulturfrihet?
- d) Skyddar de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna som hänför sig till religions- och samvetsfrihet ateism och ifall de gör det, skiljer sig ateismskyddets nivå från t.ex. kristendomens eller islams skydd?
- e) Kan man rättfärdiga s.k. omskäring av flickor med religionsfrihet eller mer allmänt på religiösa grunder i Finland?
- f) Vad betyder s.k. förbud mot indoktrination och hindrar det t.ex. att lära ut religion till människor för att övertyga dem om att denna religion är god?
- g) Vad betyder indirekt diskriminering?
- h) Tillåter diskriminerings- och jämlikhetsregleringen i grundlagen favorisering och positiv särbehandling och ifall den gör, under vilka förutsättningar?
- i) Under vilka förutsättningar skapas en s.k. omvänd bevisbörda och vilket är dess tillämpningsområde i rättegångar?
- j) Har jämlikhets- och diskrimineringsförbudsreglering i grundlagens 6 § någon horisontaleffekt och ifall den har, hur kan den huvudsakligen ta uttryck?

Svara på frågorna koncist med motiveringar i **framställningsordning a–j**. Påbörja varje svar på ny underpunkt på ny rad och kom ihåg att skriva in bokstaven på underpunkten i början av svaret (t.ex. ”a) *Forum externum* betyder ...”).

(Svarsutrymmet är begränsat till högst fyra sidor, dvs. ett konceptark. Max. 20 p.)

3. Är de nedan framförda påståendena (a–e) rätt eller fel? På vilken grund?

Understrecka det rätta svarsalternativet (t.ex. rätt/fel), och bara det. Ge en motivering för ditt val i det separata svarsutrymme som finns under varje påstående.

Vid varje underpunkt får man ett poäng genom att välja det rätta svarsalternativet. Dessutom kan man få ett poäng för motiveringen till varje underpunkt. Om man inte ger en motivering överhuvudtaget, så får man inget poäng för rätt/fel-valet. Om rätt/fel-valet är för sin del felaktigt, eller om inget val har gjorts överhuvudtaget, så får man inte heller poäng för motiveringen därtill. Minuspoäng ges inte för uppgiften. (Max. 2 p./underpunkt, sammanlagt max. 10 p.)

Namn: _____ **Studienummer:** _____

a) Suveräniteten regleras i Finlands grundlag (731/1999, GL) 1 §. Den för den här suveräniteten betydande överföringen av behörigheten till Europeiska unionen skall godkännas i riksdagen med undantagslag.

Svar: rätt/fel

b) Republikens president kan besluta om deltagande i Europeiska rådets möten, om ärendet hör till presidentens behörighet enligt GL 93.1 §.

Svar: rätt/fel

c) Om republikens president är oense med statsrådet vid lösandet av en fråga som faller under GL 93.1 §, är det möjligt att lösa frågan genom att söka riksdagens ståndpunkt.

Svar: rätt/fel

d) Om domstolen i tidigare rättspraxis har ansett att ett stadgande i en lag strider mot Finlands grundlag, kan den på basis av detta lämna ifrågavarande stadgandet obeaktat i ett under behandling varande nytt fall, trots att parterna inte skulle ha yrkat på detta.

Svar: rätt/fel

e) Grundlagsutskottet har inte formellrättsliga medel att själv inverka på i vilka ärenden det framför sin ståndpunkt i enlighet med GL 74 §.

Svar: rätt/fel
